

Мен күчү полғомдо, пир пеш-алты јаш полды маға наверно, пир ле қаттап қамның қамдағанын көргөм. Ол пистиң аальда пистен рақ әмес ле јатқандар Шадеевтер. Алардың абазы Қусай полғон. Іе, пис ааны Құсайлар теп айдатанық. Ааң палдары көп полғон, је пир эки-үч пала маға жақыт полғон. Пирге ойнойтонық. Ол қышқыда полғон. Пис тышқары ойноғонық, сууқта тоң қалып ўйге киргеникте қамды акелтирлер. Пир қызы ол Құсайдың менен күчү полды однако или мендий оқ по тың уурый перген. Іе, ол чақта, неден уурғанын кем пилер? Тың уурғанда, хамдарға керек теп. Ол қамды Шор јеринең акелтирлер алар. Пис тышқарыдан киргеник и алардың ўйизинде напалатқа чық қалып, анда жатақ тымықсын ла и көрјақ ол қамның қамдағанын, қаат кижи полғон. Ол қысычақ төжөгінде жатјат не мынаң да јабын қойып, а ол қам қаат орой јүрјет ааны. Іе, түнүри, орбозы јоқ полды болғон полор. Мен... маға анда әзиме кир қалған — ол қаат мақала тамқы тартып жат, қолында қанза тудун жат. Іе, қолында қанза полғондо, паза неме полбос. Орбозы, түнүри јоқ полтыр. Не полғон? Қандый да плаат полды однако пашқа қолында, онолы плаатмынаң қамдаған. Іе, нени айтқаның мен унду қойдым де, пилбедим де, ол шор қаат шорлоп қамдаған полор. Онолы тамқы-ла тартқаны қанза-ла тартқаны меең әзиме кир қалған. Тың көп тамқы тартып те түдүндерин чығарып, чығарып, чығарып орой мақа түдүн. Ол пойы нени да қыйғырјат, ары-пеери јүрјат. Ишо меең әзиме кир қалған: ол әмеген тың соклонгён. Соклонјат, соклонјат ол, уурудың нелерин чығарјатан полор ааньда, сөгүп сөгүп. Оно андый қамның қамдағаның көргөм. Іе, јазыл парған ба ол қыс, јазылбады ба, ааны пилбејам оқ. Іе оно андый полғон, паза қамдағанын мен пир де көрбөдим. Іе пистиң аальда может қандый-қандый кижилер қамдады, је аальда қамдар уже јоқ полғон. Онолы қырық жети — қырық сегис жылдарда пистиң аальда қам кижилер полбоғон. Пир-ле кижи полғон ааны қам Сяпан теп айдатан. Ааң қам Сяпан... ол значит Сяпан... қамның уулы, ааң абазы қам болтыр. Іе ол времеде уже, ол чақта аальда жатпаған, ёл қалды... ёл қалған ол қам. Оно андый тадар кижилердин қамдары ол чақта уже јоқ полғон, ўзўл қалтыр алардың төзи... угы-төзи.

«Когда я был маленьkim — мне было примерно пять-шесть лет, наверное, — один раз видел, как шаман камлает. У нас в деревне недалеко от нас жили Шадеевы. У них был отец Кусай. Ну, мы их звали Кусаями. У них детей много было, где-то два-три ребенка, и были мои ровесники. Вместе играли. Это было зимой. Мы играли на улице, замерзли, и, когда домой зашли, как раз привезли шамана. Одна из дочерей Кусая, то ли младше меня, то ли как я, сильно захворала. Ну, в то время кто знал, чем заболел? Когда сильно заболеешь, надо камлать. Того шамана привезли из Шории. Мы зашли с улицы и у них дома залезли на полати, там тихо лежим и смотрим, как шаман камлает. Это женщина была. Та девочка на постели своей лежит, чем-то укрытая, а та женщина-шаман вокруг нее ходит. Ну, колотушки и бубна у нее не было, видно. Мне тогда запомнилось: та женщина все время курит табак, в руках трубку держит. Ну, если в руках трубка, другой вещи не может быть. Колотушки и бубна не было. А что было? Какой-то платок был, однако, в руках у нее, вот этим платком она и камлала. Ну, что она говорила, я забыл уже, да и не знал, та женщина-шорка по-шорски камлала, видно. Как она табак курила, трубку курила, я запомнил. Очень много курила и дымы выпускала, выпускала, вокруг все было в дыму. Она сама что-то выкрикивает, туда-сюда ходит. Еще мне запомнилось: та старуха сильно ругалась матом. Матерится-матерится она, этих злых духов болезни, наверное, так выгоняет, ругая-ругая. Вот так я видел камление шамана. Ну, выздоровела та девочка или нет, этого я тоже не знаю. Ну, вот так это было, больше я ни разу не видел, как камлают. Ну, в нашей деревне, может, какие-то люди и шаманили, но в деревне шаманов уже не было. Вот в те 47–48 годы в нашей деревне камов не было. Был только один человек, его звали «шаманов Степан». Был он сын шамана, отец его был кам. Но в то время он в нашей деревне не жил уже, умер, умер тот кам. Ну вот, у телевотов шаманов в то время не было уже, прервался их корень... корень-род».